

Protest tegen vestiging van megastal in Diessen

De Oirschotse ondernemer Bert Rijnen wil op een bouwblok van 2,5 hectare een 1,7 hectare grote stal bouwen aan de Van de Veldenweg. Een aantal buurtbewoners ziet de komst van de megastal niet zitten en heeft bezwaren aangetekend. Een bezwaar naar aanleiding van het verlenen van de natuurbeschermingswetvergunning voor de beoogde inrichting van Rijnen, en een bezwaar op grond van de Wet Milieubeheer.

Door Elly Snels

De voorgeschiedenis is bekend. De Oirschotse ondernemer Bert Rijnen wil een megastal bouwen aan de Van de Veldenweg in Diessen. In eerste instantie had Rijnen zich willen vestigen in Westelbeers, tussen twee Europees beschermde natuurgebieden in; het beekdal van de Grote Beerze en de Landschotse Heide. Beide zijn in handen van het Brabants Landschap en deze kwam samen met de buurtbewoners in opstand. De Provincie kocht daarop voor 600.000 euro de locatie aan de Straatsedijk in Westelbeers. Voor hetzelfde bedrag kocht Rijnen van de Provincie vijf hectare landbouwgrond aan de Van de Veldenweg, bekend als de landbouwontwikkelingslocatie Van Strijdhoven. De voormalige melkveehouderij van Jan van Strijdhoven werd op 9 september 1999 door de provincie aangekocht om ruimte te bieden aan vier grotere varkensbedrijven. Alleen Bert Rijnen kan zich echter hier nu vestigen. Het grootste gedeelte van het landbouwontwikkelingsgebied (LOG, waarover verderop meer) is komen te vervallen.

Twee voetbalvelden groot

Wat komt er nu eigenlijk aan de van de Veldenweg? Er wordt een varkensbedrijf gevestigd van 1,7 hectare, met daaromheen bestrating en beplanting, op een bouwblok van 2,5 hectare. Om een indruk te geven: dat is ruim twee voetbalvelden groot. Het hoogste punt van de stal is negen meter. Het aantal varkens komt neer op 1.000 zeugen met de biggen die daar bij liggen en 9.000 vleesvarkens die afgemest worden. Dat zijn bij elkaar minstens zo'n 15.000 varkens en biggen.

Bert Rijnen betreurt de discussie over vestiging van zijn bedrijf Van Landschot BV in Diessen. Een feit is dat deze locatie al sinds 2000 bestempeld is als vestigingsplaats voor de intensieve veehouderij en dat er veel vooroverleg is geweest met de Brabantse Milieu federatie (BMF), het Brabants Landschap, de Landinrichtingsdienst, gemeente Hilvarenbeek en provincie Noord-Brabant waarin ook deze aangaven en nog steeds aangeven dat dit een geschikte plaats is voor dit soort activiteiten.

Ook vanuit de milieueffectrapportage is duidelijk geworden dat deze locatie geschikt is voor de voorgenomen activiteiten en dat deze prima uitgevoerd kunnen worden in goede harmonie met de omgeving.

Goed overleg

Bert Rijnen wil benadrukken dat hij zeer veel waarde hecht aan een goede verstandhouding met de buurt en buurtgenoten en dat dit blijkt uit het feit dat hij voor de buurtgenoten al twee keer een voorlichtings- en informatie avond heeft belegd. Er is, aldus Bert Rijnen, dan ook maar één bezwaar binnen gekomen, waarvan hij hoopt dat men via goed overleg een oplossing kan bedenken waar beide partijen mee kunnen leven. Hij geeft hier nadrukkelijk de voorkeur aan, in plaats van zijn gelijk bij de rechter te moeten gaan halen.

Duurzaamheid

Bij het maken van de plannen is volgens Bert Rijnen terdege stilgestaan bij de criteria die de overheid heeft opgesteld met het oog op duurzaamheid. Zo zal er op de bedoelde locatie fors geïnvesteerd worden in het beperken van de luchtverontreiniging door middel van luchtwassers. Dit zijn innovatieve chemische en biologische installaties die er voor zorgen dat de luchtverontreiniging zeer sterk gereduceerd wordt ten opzichte van traditionele varkenshouderij: 95% reductie van NH₃ (ammoniak), 95% reductie fijn stof en 70% éxtra reductie (bovenop de wettelijke norm) van geur. Hierbij wil Bert Rijnen opmerken dat hij op deze manier veel verder gaat dan de wettelijk vastgestelde eisen.

Voorzieningen

Rijnen: “Verder worden er maatregelen getroffen om op een verantwoorde en spaarzame manier met energiebronnen om te gaan. Zo zal het regenwater opgevangen en hergebruikt worden als drinkwater voor de varkens en voor het reinigen van de stallen. Ook op het gebied van verwarming wordt er zuinig met energie omgesprongen. We treffen voorzieningen waardoor de warmte die vrijkomt bij de grote vleesvarkens, hergebruikt kan worden voor de verwarming van de ruimtes voor de kleinere biggen. We hebben dus geen aardgas of propaangas nodig. Beter voor het milieu.

We zijn we ons nog aan het verdiepen in de mogelijkheden van een mestvergistingsinstallatie: de mest wordt vergist en met het gewonnen biogas kunnen we elektriciteit opwekken en zelfs de overvloedige kilowatts (groene stroom) terugleveren aan het elektriciteitsnet.”

Economische eenheid

“Het beplantingsplan heeft als doel het bedrijf zo goed mogelijk in te bedden in de natuurlijke omgeving. We hebben getracht om de gebouwen zo compact mogelijk te situeren, zonder voorbij te gaan aan de nieuwste welzijnseisen voor onze dieren waarbij deze meer oppervlakte krijgen per dier, waarbij ook aandacht is voor de beeldkwaliteit van de gebouwen. Ook op het gebied van controleerbaarheid zijn dit de bedrijven van de toekomst. Voor controles door de stichting Integrale Keten Beheersing (IKB) o.a. op het gebied van voedselveiligheid zijn dit zeer transparante en goed te controleren bedrijven.”

Commotie

Bert Rijnen kan zich goed voorstellen dat er commotie is ontstaan over het aantal varkens op één locatie: “Het is voor ons dan ook de uitdaging om deze zorg weg te nemen en de zaken zeer goed en adequaat te organiseren zodat milieu en omgeving minimaal belast worden. De grootste bedreiging voor natuur en milieu wordt gevormd door de mens, niet alleen door de boer. Als mens en ondernemer wil ik op deze manier mijn verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van het milieu en de woon- en leefomgeving.”

Procedure

Zoals gezegd zien de buurtbewoners de komst van de megagrote stal niet zitten. Munnus en Marianne Gimbrère, woonachtig aan de Ansbaldweg en Jan en Dineke Lagendijk, die aan de Toekomstweg een agrarisch bedrijf hebben, hebben bezwaren aangetekend tegen de provincie. Zij benadrukken dat ze niet de enige buurtbewoners zijn die tegen de komst van de stal zijn. Ook hebben zij niets tegen de persoon Bert Rijnen. Een keurige man die inderdaad informatieavonden belegd heeft, zo stellen zij. Maar de buurt voelt zich zwaar overvallen door de komst van de megastal. De termijn om een procedure aan te spannen was zes weken. Munnus Gimbrère: “De eerste twee weken dringt er tot je door wat er komt, de twee weken daarna heb je nodig om een advocaat te zoeken en dan heb je nog maar twee weken om bezwaar aan te tekenen.”

Landgoedbestemming

Marianne Gimbrère moest uit de Hilverbode lezen wat er ging gebeuren. Zij vroeg daarop direct informatie aan bij de Gemeente Hilvarenbeek. Gimbrère kijkt al tegen een stal aan van 200 meter lang van de burens. Dat vindt Gimbrère niet leuk, maar hij had er alle begrip voor dat de buurman moest uitbreiden om er een rendabel bedrijf van te kunnen maken. Aan de andere kant van hun woning komt de nieuwe stal van Rijnen, die in de richting wordt gebouwd van Gimbrère en op afstand van zo'n 200 meter van zijn perceel komt. En dat, terwijl Gimbrère voor zijn grond landgoedbestemming heeft gekregen en daar veel voor heeft moeten doen. Munnus "We mogen zonder toestemming nog geen boompje planten. Ik heb 30 jaar aan natuurontwikkeling gedaan en een kikkerpoel aangelegd, en dan moet ik opeens maar toestaan dat hier een complete varkensindustrie wordt gevestigd. Het is te krankjorum voor woorden."

Prachtig stukje natuur

De families Gimbrère en Lagendijk, maar ook andere buurtgenoten, zijn vooral tegen de grootte van het bedrijf. Zij kijken straks tegen een grote bouw aan van negen meter hoog. Het heeft een industriële uitstraling, terwijl het nu een landelijk gebied is waar grutto's, kievieten, steenuilen en ijsvogels zitten en wat gekoesterd zou moeten worden. Er komen veel wandelaars, ook vakantiegangers van vakantiepark Landal Duc de Brabant, omdat het een prachtig stukje natuur is.

De smalle Van de Veldenweg moet worden verbreed voor vrachtwagens en daarvoor wellicht ook een aantal bomen gekapt. Het aantal vrachtwagens wat voer en mest moet aan- en afvoeren is gigantisch. Om nog maar niet te spreken van de afvoer van afgemeste varkens. Ook de destructor zal er regelmatig moeten komen en veeartsen. De geluidsoverlast zal fors toenemen en de rust in het gebied zal verdwijnen.

Levensgeluk

Het effect op het milieu houdt niet op aan de rand van het perceel. Al wordt er alles aan gedaan om uitstoot van ammoniak en stank te reduceren, dan blijft er nog veel over. 'Maar' vijf procent stank en luchtverontreiniging van 15.000 varkens is nog altijd heel veel. Wat de buurt ook stoort, is dat Bert Rijnen de megastal niet hoeft te zetten om het hoofd boven water te houden. Hij heeft immers al meerdere grote bedrijven in Zeeland en Spanje. Munnus Gimbrère: "Het levensgeluk van de hele buurt wordt verpest door het financiële belang van één persoon."

Meningen

Er leeft vaak het idee dat er steeds meer varkens bijkomen. Dit is volgens Bert Rijnen een onjuiste veronderstelling: "Ik koop varkensrechten van kleinere bedrijven uit het gebied Noord-Brabant, die willen stoppen. Hierdoor blijft het aantal varkensplaatsen in Brabant gelijk. Varkens voor varkens dus. Door te investeren in de nieuwste technieken wordt de ammoniakuitstoot op jaarbasis teruggebracht met 30.000 kg. Dit is pure milieuwinst. Munnus Gimbrère haalt een artikel aan uit een agrarisch vakblad van 24 augustus 2007, waarin CDA-kamerlid Ger Koopmans zegt dat iedere gemeente die geen grootschalige ontwikkeling wil, dat ook zo kan regelen. De Gemeente Hilvarenbeek kan dat blijkbaar niet en verschuilt zich volgens Gimbrère achter juridische regels en inspraakprocedures. Verder blijkt uit een enquête van het Brabants Dagblad, dat 80 % van de mensen van mening is, dat er geen grote varkensstallen meer zouden mogen komen.

Reconstructieplan Beerze Reusel

Behalve Bert Rijnen en een aantal buurtbewoners hebben we ook de gemeente Hilvarenbeek om uitleg gevraagd. In Nederland werden vijf provincies aangewezen waarvan de varkensdichte gebieden op de schop moesten. Op deze gebieden werd de Reconstructiewet van toepassing. In 2000 is o.a. in het gebied Beerze-Reusel, waaronder de gemeente Hilvarenbeek valt, begonnen met een reconstructieplan dat op 5 juli 2005 van kracht is geworden. In het vastgestelde reconstructieplan Beerze-Reusel is aan de Van de Veldenweg een LOG (landbouwontwikkelingsgebied) aangewezen. In een LOG kunnen intensieve veehouderijen het meest vergaand uitbreiden, hervestigen of, onder strikte voorwaarden, zelfs nieuwvestigen.

In dit LOG is in 1999 door de overheid (DLG en provincie) het bedrijf van Van Strijdhoven aangekocht. Ondernemer Bert Rijnen gaf aan zich daar te willen vestigen, nadat zijn vestigingsplan in Westelbeers niet doorging. Zijn veehouderij moet voldoen aan geldende milieuwetgeving en ruimtelijke wetgeving. Rijnen heeft hiertoe inmiddels de Milieu Effect Rapportage (MER) doorlopen en op dit moment loopt een aanvraag om een milieuvergunning. Voor beide procedures is, gelet op de omvang van het bedrijf, overigens de provincie het bevoegd gezag. De ruimtelijke procedure moet nog worden opgestart.

Voor bedrijven uit eigen gemeente?

Het gemeentebestuur van Hilvarenbeek heeft bij de totstandkoming van het reconstructieplan Beerze-Reusel de wens uitgesproken om de LOG's enkel ter beschikking te stellen voor bedrijven uit de eigen gemeente en anders uitsluitend uit het reconstructiegebied Beerze-Reusel (gemeenten Eersel, Bladel, Reusel-De Mierden, Goirle, Hilvarenbeek, Oisterwijk en Oirschot). Deze beperking bleek echter door hogere regelgeving niet mogelijk. Overigens is dit wel nog steeds het streven van de gemeente, maar is deze hierbij ook afhankelijk van de markt. Ook agrarische ondernemers uit onze gemeente zijn verplaatst naar gebieden buiten de gemeentegrenzen.

Standpunt gemeente

De voorgenomen verplaatsing van Van Landschot/Rijnen voldoet aan de uitgangspunten van het reconstructieplan. Zowel het milieuspoor als het ruimtelijk spoor moet nog (deels) doorlopen worden. De ruimtelijke vervolgprocedure valt onder de bevoegdheid van de gemeente Hilvarenbeek. Indien Van Landschot/Rijnen voldoet aan de te stellen regels zal de gemeente hieraan medewerking verlenen. De gemeente is zich daarbij terdege bewust van het feit, dat hierbij meerdere belangen spelen. Enerzijds dient de landbouw voldoende kansen te krijgen om zich verder te ontwikkelen terwijl anderzijds het leefmilieu van alle burgers eveneens centraal dient te staan. De gemeente zal dan ook, met name voor wat betreft een aanvaardbare geurbelasting en ruimtelijke inpassing in het gebied, voldoende garanties eisen.

Kettingbeding

Er is door de buurtbewoners bezwaar aangetekend bij de provincie. In oktober zal er een hoorzitting plaatsvinden door een onafhankelijke commissie. Wat verbaast, is dat daar iemand van de provincie zelf bijzit. De onafhankelijkheid van de commissie lijkt daardoor bij voorbaat niet gewaarborgd.

Bij verkoop van het voormalige bedrijf van Jan van Strijdhoven in 1999 is bij wijze van kettingbeding de verplichting vastgelegd, dat er 10 jaar lang geen agrarisch gebruik van de gebouwen plus de grond gemaakt zou worden. Die rechten gaan bij verkoop over naar de nieuwe eigenaar, zo is eveneens vastgelegd. In 2006 is aan Jan van Strijdhoven gevraagd afstand te doen van deze rechten, wat hij niet gedaan heeft. De grond en de gebouwen zijn dus nog steeds onttrokken aan agrarische bestemming. Vraag aan de gemeente Hilvarenbeek was,

wat destijds de reden was voor het kettingbeding. De gemeente heeft de reden (nog) niet kunnen achterhalen, maar het beding lijkt toch in strijd met de vestiging op dit moment van een megastal.

Op deze locatie, tussen de Van de Veldenweg en de Ansbaldweg, is een megastal van 1,7 hectare gepland. In het midden de boerderij, die de provincie kocht van Jan van Strijdhoven.